

BİLİM VE SANAT MERKEZLERİ

BİLİM VE SANAT MERKEZİ NEDİR?

Psikolojik Danışman AYSUN UZDU

Bilim ve Sanat Merkezleri, okul öncesi eğitim, ilkökul, ortaokul Ve lise çağındaki özel yetenekli öğrencilerin (resim, müzik ve genel zihinsel yetenek) örgün eğitim kurumlarındaki eğitimlerini aksatmayacak şekilde bireysel yeteneklerinin farkında olmalarını ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak amacıyla açılmış olan bağımsız özel eğitim kurumlarıdır.

Standart zeka testlerinde, testin türüne göre yaklaşık olarak 130 veya 140 üzeri zeka bölümü (IQ) elde eden ya da görsel sanatlar, müzik gibi performans alanlarında aynı yaş, deneyim veya çevre şartlarına sahip akranlarına göre üstün performans gösteren çocuk/öğrenciler özel yetenekli olarak kabul edilmekte ve BİLSEM'lerde bu çocuklara özel eğitim desteği sunulmaktadır.

Bilim ve Sanat Merkezleri'nin örgün eğitime alternatif olması değil; destekleyici olması hedeflenmiştir. Bilim ve Sanat Merkezleri, yerleştirilme hakkı kazanan öğrenciler, örgün eğitim saatleri (okul saatleri) dışında Bilim ve Sanat Merkezlerinde özel eğitim almaktadırlar. Bilim ve Sanat Merkezleri, Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Teşkilatında Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığına bağlıdır Bilim ve Sanat Merkezlerine hangi sınıf seviyelerinden öğrenci alınacağı, her yıl Bakanlıkça belirlenmektedir. Bilim ve Sanat Eğitim Merkezlerine öğrenci seçimi Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından her yıl belirlenen tarihlerde yapılan sınav sonuçlarına göre yapılmaktadır. Sınava katılacak olan öğrenciler okullarındaki sınıf öğretmenleri tarafından doldurulan "gözlem formu" listesiyle aday gösterilmektedir.

BİLSEM ÖĞRENCİ ALIM (TANILAMA) SÜRECİ NASIL İŞLİYOR?

Bilim ve Sanat Merkezlerine alınacak özel yetenekli öğrencileri belirlemek amacıyla her yıl Bakanlıkça belirlenen tanılama takvimi çerçevesinde, Bakanlıkça belirlenen sınıf seviyelerinden öğrenciler, Bakanlıkça hazırlanan gözlem formları kullanılarak e-okul üzerinden sınıf öğretmenlerince genel yetenek (zihinsel), görsel sanatlar veya müzik alanında özel yetenekli adayı olarak gösterilir. Aday olarak gösterilen öğrenciler, Bakanlıkça belirlenen bir tarihte, Bakanlıkça hazırlanan grup tarama sınavına alınır. Grup tarama sınavı sonuçlarına göre Türkiye genelinde Bakanlıkça her yıl her sınıf seviyesi için belirlenen baraj puanlarını geçen öğrenciler sertifikalı uzmanlar tarafından bireysel incelemeye alınır. Bireysel incelemede öğrencilere geçerli, güvenilir ve standart bir zeka testi uygulanır. Görsel Sanatlar ve/veya müzik yetenek alanında aday gösterilen ve grup tarama sınavı sonuçlarına göre görsel sanatlar ve müzik yetenek alanları için her yıl Bakanlıkça belirlenen baraj puanlarını geçen öğrenciler İl Tanılama Komisyonu tarafından görsel sanatlar ve/veya müzik yetenek alanında bireysel incelemeye alınır. Her üç alanda yapılan bireysel inceleme sonuçlarına göre Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne her sınıf seviyesinde ve her yetenek alanı için belirlenen Türkiye barajını geçen öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezine kayıtları yapılır.

Bilim ve Sanat Merkezi'nde uygulanan programlara devam zorunluluğu bulunmaktadır. Her eğitim döneminde devamsızlık süresi eğitim süresinin %30' unu geçemez. Mazeret göstermeksizin bu süreyi aşan veya programa katılmayan öğrencilerin kaydı silinir. BİLSEM'e kayıtlı öğrencilerin velileri tarafından her yıl eylül ayının ilk haftası içinde kayıt yenileme işlemlerinin yapılması gerekir. Kayıt yenileme işlemleri yapılmayan öğrencilerin BİLSEM'le ilişiği kesilir.

BİLSEM'E KAYDOLAN ÖĞRENCİLERE NASIL BİR EĞİTİM VERİLİR?

Eğitim ve öğretim etkinlikleri eğitim öğretim yılı içerisinde Bakanlıkça hazırlanan ortak yıllık çalışma takvimine göre yürütülür. Ayrıca yarıyıl ve yaz tatillerinde yaz okulu, kış okulu ve öğrenci kampları düzenlenebilir. Öğrenci kayıtlı olduğu örgün eğitim okulunda sabahçı ise öğleden sonra BİLSEM' de, öğlenci ise sabah BİLSEM' de ve tam gün eğitim görüyorsa akşam BİLSEM' de olacak şekilde haftada bir veya iki gün eğitime alınır. Hafta sonu, yarıyıl ve yaz tatillerinde de eğitim öğretim hizmeti verilebilir.

Bilim ve Sanat Merkezine başlayan öğrenciler 5 aşamalı bir eğitim programına alınmaktadır. Tüm programlar, öğretmenler tarafından öğrenci merkezli, disiplinler arası, modüler yapıda; öğrencilerin yaratıcılığını, sorunlara farklı yaklaşım ve çözüm bulma becerilerini geliştirecek ve yetişkinlik dönemlerindeki şartlara hazırlayacak nitelikte bireyselleştirilerek hazırlanır. Programların uygulanmasında okuldan tamamen farklı özel eğitim yöntem ve teknikleri, imkanlar ölçüsünde özel materyaller kullanılır. BİLSEM' de bireysel eğitim esas olmakla birlikte öğretmen, mekan vb. kısıtlılıklar nedeniyle çoğunlukla 2- 6 kişilik küçük gruplarla eğitim yapılır. Bilim ve Sanat Merkezinde eğitim, öğrencilerin örgün eğitimlerinden farklı olarak gerçekleştirilir. Öğrenciler okullarında geçer not alma ve sınavlara hazırlanma amacıyla hareket ederken, BİLSEM' in yapısında sınıf geçme, not alma vb. amaçlar yer almadığından bunun yerine süreç odaklı, proje tabanlı öğrenme modeliyle eğitim sağlanır ve öğrencilerin istenilen niteliklere uygun ürün/projeler gerçekleştirmeleri beklenir.

1-Uyum Programı

:
BİLSEM'e yeni başlayan öğrenciler ve velileri 40 ders saati ve iki aylık süreyi geçmeyecek şekilde bir uyum programına alınmaktadır. Uyum programı veli, öğretmen, öğrenci herkesin birbirini anlamaya çalıştığı, ortak bir dil oluşturulmaya çalışıldığı aşamadır. Tamamen öğrencileri tanımaya yönelik etkinlikler planlanmakta ve uygulanmaktadır. Kurumun daha önceden oluşturulmuş misyonu, vizyonu, ilke ve değerleri etkinliklere katılanlara aktarılmaktadır. Uyum programı sonunda, Veli-Öğrenci-BİLSEM bütünleşerek, ortak amaçlara doğru ilerleyebilecek duruma gelmektedir. Görsel Sanatlar ve müzik yetenek sınavıyla Merkezimize giren öğrenciler, uyum programı bitiminde sadece görsel sanatlar veya müzik alanında doğrudan özel yetenekleri geliştirme programına alınır.

2- Destek Eğitimi Programı

:
Uyum programını tamamlayan genel zihinsel yetenek alanından tanılanan öğrencilerin geliştirmesi gereken temel becerileri tüm alan/disiplinlerle ilişkilendirilmesini esas alan eğitim programıdır. Destek eğitim programı, 2 ve 3. sınıfta BİLSEM'e girmeye hak kazanan öğrenciler için ilk yılı öncelikle sınıf öğretmenleri tarafından okutulmak üzere uyum programı süresi dâhil en az 2 eğitim öğretim yılı olacak şekilde planlanır ve uygulanır. 4 ve 5. sınıfta BİLSEM'e girmeye hak kazanan öğrenciler için de sınıf/branş öğretmenleri tarafından okutulmak üzere uyum programı süresi dâhil en az 1 eğitim öğretim yılı olacak şekilde planlanır ve uygulanır. Destek eğitim programında iletişim, iş birliği, grupla çalışma, öğrenmeyi öğrenme, problem çözme, bilimsel araştırma, girişimcilik, eleştirel ve yaratıcı düşünme, etkili karar verme, teknoloji okuryazarlığı, sosyal sorumluluk, kaynakları etkin kullanma becerileri kazandırılır.

3- Bireysel Yetenekleri Fark Ettirme Programı:

Genel zihinsel yetenek alanında tanılanan ve destek eğitim programını tamamlayan öğrencilerin bireysel yeteneklerini fark etmeleri amacıyla yürütülen eğitim programıdır. Bireysel yetenekleri fark ettirme programı öğrencinin bütün alanları tanıyacağı şekilde en az 3 eğitim öğretim yılı olacak şekilde planlanır ve uygulanır. Öğrencilerin bireysel yeteneklerini fark ettirebilmek amacıyla yaratıcılıklarını öne çıkaran ve bireysel farklılıklarıyla ilgili disiplinlere yönelik programlar hazırlanır ve uygulanır. Öğrencinin en çok ilgi duyduğu, yetenekli olduğu ve ileride üzerinde derinlemesine çalışmalar yapacağı alanları belirlemek için her bir alana özgü tutum ve becerileri fark ettirici etkinlikler ilgili alan öğretmeni tarafından planlanır ve uygulanır. Bireysel yetenekleri fark ettirme programının tamamlanmasını takiben öğrenciler, öğretmenler kurulunca çoklu değerlendirme yöntemiyle değerlendirilerek özel yetenekleri geliştirme programı alanlarına yönlendirilir.

4- Özel Yetenekleri Geliştirme Programı:

Müzik ve görsel sanatlar yetenek alanından uyum programını, genel zihinsel yetenek alanından ise bireysel yetenekleri fark ettirme programını tamamlayan öğrencilerin özel yeteneklerini geliştirmek amacıyla yürütülen eğitim programıdır. Özel yetenekleri geliştirme programı, genel zihinsel yetenek alanında tanılanan öğrenciler için en az 2 eğitim öğretim yılı; görsel sanatlar ve müzik alanında tanılanan öğrenciler için en az 4 eğitim öğretim yılı olarak planlanır ve uygulanır. Özel yetenekleri geliştirme programının uygulanması sürecinde, disiplinler arası ilişkiler dikkate alınarak öğrencilerin yönlendirildiği disiplin/disiplinlerde derinlemesine, ileri düzeyde bilgi, beceri, davranış kazanmaları ve bu doğrultuda üretimde bulunmaları sağlanır. Görsel sanatlar ve müzik alanından tanılanan öğrenciler için hazırlanan özel yetenekleri geliştirme programında ilgili alanın tanıtımı yapılır. Öğrencinin alan ile ilgili yeteneklerini fark ettirici etkinlikler planlanır, derinlemesine sanatsal etkinliklere bu aşamalardan sonra geçilir.

5-Proje Üretimi ve Yönetimi Programı:

Özel yetenekleri geliştirme programını tamamlayan öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda bir alanda/disiplinde grupta veya bireysel olarak yürütülen eğitim programıdır. Proje üretimi ve yönetimi programı öğrenci ortaöğretim kurumundan mezun oluncaya kadar devam eder. Proje üretimi ve yönetimi programı aşamasında öğrenci her eğitim öğretim yılında en az bir proje hazırlar. Proje konuları, danışman öğretmenlerin rehberliğinde öğrenciler tarafından belirlenir ve yürütülür. Proje konusu seçiminde öncelikle öğrencinin özel yetenekleri geliştirme programında eğitim aldığı alan olmak üzere diğer alanlar da tercih edilebilir. Her türlü üretim, hizmet, bilimsel çalışma ve sanat etkinlikleri projelendirilir.

BİLSEMDE VERİLEN EĞİTİMİN ÖLÇME ve DEĞERLENDİRMESİ NASIL YAPILIR?

Öğrencilerin sahip olduğu bilgi, beceri, yetenek ve tutumların gerçek yaşamdakine benzer bir durumda kullanılıp kullanılmayacağını tespit edilmesi amacıyla bunları ortaya koyarak oluşturdukları çalışma, ürün ya da etkinliklerin değerlendirilmesini esas alan bir ölçme ve değerlendirme yaklaşımı kullanılır. Programların ölçme ve değerlendirmesi aşağıdaki esaslara göre yürütülür: Her eğitim programında, programların süreç ve sonuç değerlendirmesi danışman öğretmenlerce yapılır. Bakanlıkça hazırlanan BİLSEM modülündeki "eğitim programı değerlendirme tablosu" ilgili alan öğretmenlerince doldurulur. Tüm programlar boyunca öğrenciler hakkında yapılan gözlemler ve alınan geribildirimler kaydedilerek öğrenciye ait dosyada muhafaza edilir. Her program sonunda, programa devam eden öğrencilerin durumları BİLSEM Öğretmenler Kurulunda değerlendirilir. Devam ettiği programdan istifade edemediği ve programa devamında yarar bulunmadığı oy çokluğuyla kararlaştırılan öğrencilerin BİLSEM' le ilişkisi kesilir.